

בס"ד. ל"ג בעומר ה'תשמ"ה*

להבין ענין רשב"י, הנה ידוע המאמר דל"ג בעומר של אדמו"ר מהר"ש¹ (בעל ההוראה דלכתחילה אריבער²), דזה שמצינו בזהר³ ששיבחו את רשב"י בשבחים נוראים⁴, כמו ר' יהודה הוה קרי לי' שבת⁵, ומאן פני⁶ האדון ה' דא רשב"י, יובן זה מענין השבחים שמשבחים את הבורא ית', דלכאורה תמוה, וכי הוא ית' צריך לשבחים שלנו⁸, וידוע הביאור בזה⁹, דלהיות שכל העולמות הם באין ערוך אליו ית', וההשפעה לעולמות היא ירידה לגבי ית', לכן בכדי לעורר אצלו ית' הרצון להשפיע בעולמות הוא ע"י השבחים. וזהו מה שארז"ל¹⁰ לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל, דהגם שתפלה היא מצות עשה מן התורה לבקש צרכיו מהקב"ה¹¹, וציוריו התורה הוא נתינת כח, מ"מ, צריך להיות תחילה סידור שבחו של מקום, שע"ז מעוררים אצלו ית' הרצון להשפיע צרכי המשבח. ועד"ז הוא גם בנוגע לרשב"י, שמצד עוצם מעלתו של רשב"י לגבי שאר התנאים, שהי' מובדל מהם באופן דאין ערוך, לכן, בכדי לעורר השפעה שלו, הוצרכו לשבחו. ויש לומר, דמ"ש בהמאמר דענין שבחי רשב"י יובן מענין שבחו של מקום, הוא בנוסף על הבאת רא'י שבכדי לעורר השפעה שבאין ערוך צריך לשבחים, אלא גם, שהאין ערוך דשאר התנאים לגבי רשב"י הוא בדוגמת האין ערוך דנברא לבורא. וזהו גם מ"ש בהמאמר שהיו משבחים אותו בשבחים נוראים, דלשון נורא מורה על ענין שמובדל בערך לגמרי, עד שמטיל אימה.

* יצא לאור בקונטרס ל"ג בעומר — תשמ"ח, "לקראת ל"ג בעומר הבעל"ט — הננו מוציאים לאור .. פסח שני, שנת ה'תקל, שנת תשמ"ח".

- (1) ד"ה וביאור ענין נחל איתן בהמשך והחרים תרל"א (ע' מט ואילך). — קרוב לומר שע"ד כמה מאמרים שבתוך "המשכ"י רבותינו נשיאנו, הרי בעת אמירתו נתוספו לו פתיחה וסיום ולא הגיעו אלינו.
- (2) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש ח"א ע' 124. ועוד.
- (3) שהוא "ספרו" של רשב"י, כמאמר רעיא מהימנא לרשב"י (זח"ג קכד, ב. וראה גם שם קנג, ב. ועוד) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע (דניאל יב, ג) בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר. ויש לומר, שזהו גם מהטעמים על זה שהתחלת התקו"ז והזהר היא בפסוק זה דוהמשכילים יזהירו ג'.
- (4) כן הוא בד"ה הנ"ל. וראה ספר "שבחין דרשב"י" להרא"ז מרגליות.
- (5) זח"ג קמד, ב.
- (6) משפטים כג, יז. תשא לד, כג.
- (7) זח"ב לח, א. נתבאר בסה"מ תקס"ד ע' קו. תרנ"ה ע' נב ואילך.
- (8) כ"ה הלשון בסה"מ צ' להצ"צ שרש מצות התפלה פ"ו (דרמ"צ קיח, א ואילך).
- (9) שרש מצות התפלה שם. ובארוכה — במצות הלל (קמח, א ואילך). וראה גם תו"א (בהוספות) ויחי קב, א (ושם קג, ג ואילך).
- (10) ברכות לב, א. שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס נא.
- (11) רמב"ם ריש הלכות תפלה. וראה חידושים על הרמב"ם להצ"צ, נדפסו בפסקי דינים שלו ח"ב שמ, ג ואילך. סה"מ צ' להצ"צ שרש מצות התפלה בתחלתו (דרמ"צ קטו, א).

(ב) **והענין** הוא, דהנה כתיב¹² והאיתנים מוסדי ארץ, איתנים אותיות תנאים¹³, והם המייסדים¹⁴ את התושבע"פ שנקראת בשם ארץ¹⁵, היינו שממשיכים בחינת איתן בתושבע"פ. וי"ל שהמשכת איתן להתנאים הוא ע"י רשב"י, שהוא הי' הממוצע בין בחינת איתן להתנאים, כמבואר בארוכה בהמאמר¹⁶.

וביאור הענין (השייכות דבחינת איתן לרשב"י), הנה ידוע, דאיתן קאי על עצם הנשמה¹⁷, בחינת יחידה, שהיא מיוחדת באלקות בתכלית היחוד. וזוהי השייכות דאיתן לרשב"י, כי רשב"י הי' בתכלית היחוד, כמו שאמר על עצמו אנא סימנא בעלמא¹⁸, בחד קטירא אתקטרנא בי' בקוב"ה, בי' אחידא בי' להיטא בי' אתדבקת¹⁹ [כמבואר בהערות אאמו"ר²⁰ ענין ג' הלשונות], שהוא הביטול והיחוד שמצד היחידה. וזהו גם שרשב"י הי' מקור פנימיות התורה, רזין דאורייתא שהם נשמתא דאורייתא²¹ ורזין דרזין שהם נשמתא דנשמתא²², שבנשמתא לנשמתא נכלל גם בחינת יחידה²³. ולא עוד אלא שגם לימוד הנגלה שלו (שבזה הי' רוב לימודו²⁴), הי' באופן דלימוד פנימיות התורה, המשכת אלקות מלמעלה למטה²⁵. דהנה החילוק בין נגלה לתורה לפנימיות התורה הוא²⁶, שנגלה דתורה נתלכשה בדברים גשמיים בכדי לברר בירורים²⁷, משא"כ פנימיות התורה היא למעלה מהתלבשות, והלימוד דפנימיות התורה הוא (בעיקר לא בכדי לברר בירורים, כי אם), להמשיך אורות עליונים. ואצל רשב"י, הנה גם בלימוד הנגלה האיר הפנימיות, ועד שגם לימוד הנגלה שלו הי' המשכת אלקות מלמעלה²⁸. וזהו העילוי דרשב"י על שאר התנאים, דכל התנאים, עיקר עסקם הי' או בנגלה דתורה או בנסתר דתורה. דרוב התנאים, עיקר עסקם הי' בנגלה דתורה, דמארי קבלה מועטים היו²⁹, ורב יהודה כולי תנויי

(12) מיכה ו, ב.

(13) תקו"ז תכ"א (מג, סע"ב). וראה גם זח"ב קט, ב ואילך.

(14) ראה המשך והחרים שם ע' מח, דפירוש "מוסדי" הוא לא יסוד, כי אם, שהם המייסדים.

(15) תו"א בתחילתו.

(16) שם ע' מח.

(17) סה"מ ה'תש"ג ע' 73. ובכ"מ. וראה לקו"ת ראה יח, א. ובכ"מ.

(18) זח"א רכה, א.

(19) זח"ג (אדר"ז) רפח, א. שם רצב, א.

(20) בלקוטי לוי"צ לזח"ג שם (רצב, א) — ע' תסב ואילך.

(21) ראה זח"ג קנב, א.

(22) המשך חייב אדם לברך תרל"ח פכ"ג (לט, סע"א).

(23) המשך הנ"ל שם. אוה"ת במדבר ע' ד. ובכ"מ.

(24) ראה אגה"ק סכ"ו (קמג, א). וראה "שיעורים בספר התניא" לאגה"ק כאן הערה 24.

(25) המשך תרס"ו ע' מה. שם ע' שו (וראה גם שם ע' ריט). ושם ע' מה מקשר זה עם "בחד קטירא

אתקטרנא כו' בי' אחידא בי' להיטא".

(26) ראה אגה"ק שם (קמד, ב ואילך). ובארוכה — קונטרס עה"ח פ"א ואילך.

(27) ואף שהבירור דתורה הוא בדרך ממילא, הרי מ"מ צ"ל התלבשות בענינים הגשמיים (ולאחרי ההתלבשות, הבירור הוא בדרך ממילא), משא"כ הבירור שנעשה ע"י פנימיות התורה (וברשב"י הי' כן גם בלימוד הנגלה שלו) הוא שלא ע"י התלבשות — המשך תרס"ו ע' שר"ז. וראה גם המשך תער"ב ח"ב פשע"ז. סה"מ עטר"ת ע' קלז. וראה בארוכה ד"ה פדה בשלום תשמ"א ס"ג"ד (לעיל ח"ב ס"ע ע' קלז).

(28) המשך תרס"ו שבהערה 25.

(29) לקו"ת ויקרא ד, ד. ולהעיר מחגיגה יד, ב. רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ד.

בנזיקין הוה³⁰, דחלק זה שבתורה נתלבש בדברים הכי תחתונים שבעוה"ז הגשמי גופא (עניני נזיקין, טענות של שקר וכו'), בכדי לברר גם הניצוצות שבדברים אלוי³¹. ואלו שעיקר עסקם הי' בנסתר דתורה, מעשה מרכבה, לא היו עוסקים בנגלה כ"כ. כמו ר' נחוניא בן הקנה שחיבר ספר הקנה³², הרי בנגלה דתורה מובא ממנו רק מעט. משא"כ רשב"י, הנה נוסף על זה שעסקו בפנימיות התורה הי' באופן נעלה הרבה יותר³³, המשיך האור דפנימיות גם בנגלה, כידוע³⁴ בענין מחצתי ואני ארפא³⁵ שע"י רשב"י נתרפאה ונתבטלה המחיצה שבין גליא דתורה לסתים דאורייתא, ועד שהנגלה והנסתר הם חד.

(ג) **ועפ"ז** יובן שהעילוי דרשב"י על כל התנאים הוא עילוי שבאין ערוך, שלכן, בכדי לעורר השפע ממנו הוצרכו לשבחו. דהנה העילוי דיחידה על נרנ"ח הוא עילוי שבאין ערוך, וכמובן גם מזה שנקראת יחידה לשון יחיד, דתואר יחיד מורה שאין שני לו³⁶. דהגם שגם יחידה היא (ניצוץ) נברא, וכל ה' הדרגות (גם יחידה) שייכים להנפש שמלובשת בהגוף ובאופן דשם כמאמר³⁷ חמשה שמות נקראו לה (להנפש שבגוף), אעפ"כ, הרי ענינה של יחידה הוא מה שהיא מקבלת מבחינת יחיד³⁸, ניצוץ נברא שענינו הוא מה שבו מתלבש ניצוץ בורא³⁹. ומזה מובן במכ"ש בענין יחידה הכללית (דכללות ההשתלשלות ומכ"ש) דתורה, שהיא נעלית באין ערוך אפילו מנשמתא דאורייתא, ועאכו"כ מגופא דאורייתא, היינו ההלכות דתורה שנק⁴⁰ גופי תורה. ולכן, בכדי לעורר השפע דרשב"י (בחינת איתן, יחידה), ובפרט בחינת הפנימיות שבזה (העלם שלצורך עצמו⁴¹), שיומשך בלימוד התורה (נגלה דתורה, ועד לנזיקין) דהתנאים שהלימוד שלהם⁴² הי' באופן דהתלבשות לברר ביוררים, הוצרכו לשבחו, כי בכדי לעורר השפעה שבאין ערוך הוא ע"י קדימת השבחים, כנ"ל.

(ד) **אך** צריך להבין, מכיון שרשב"י הי' מובדל בערך משאר התנאים איך יפעלו עליו השבחים שלהם ועד לעורר ולחדש ההשפעה אליהם. וביותר אינו מובן

(30) ברכות כ, א.

(31) ראה תו"א מקץ לח, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' שעד. ושו"נ.

(32) ראה שם הגדולים להחיד"א ח"ב ערך ספר הקנה.

(33) "שהי' יחיד בדורו בנסתר" (ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ריש ע' תרסז).

(34) המשך חייב אדם לברך תרל"ח פכ"ה.

(35) האזינו לב, לט.

(36) כידוע החילוק בין אחד ליחיד (תו"א וארא נה, ב. לקו"ת בלק ע, א. אמ"ב שער הק"ש פ"ח. ובלקו"ת ובאמ"ב שם מובא זה לענין יחידה).

(37) ב"ר פי"ד, ט. ראה שערי זהר לב"ר שם.

(38) לקו"ת ראה כה, א. ובכ"מ.

(39) ראה ע"ח שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א, הובא בלקו"ת ראה כז, א. ובכ"מ.

(40) זח"ג שבעה ע"א. חגיגה י, א (במשנה).

(41) ראה המשך והחרים הנ"ל ע' נב.

(42) משא"כ ברשב"י, שגם לימוד הנגלה שלו הי' בבחינת המשכת אלקות, כנ"ל בפנים.

מענין השבחים שמשבחים את הבורא, בכדי לעורר הרצון להשפיע לנבראים, הרי התעוררות הרצון הוא בעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות [כמובן מהמבורא בכ"מ⁴³ דע"י השבחים מעוררים הרצון שיומשך ויתלבש בהספירות], והיאך שייך שהשבחים שלנו יתפסו מקום בעצמות אוא"ס. וידוע הענין בזה⁴⁴, דזה שהעלאת מ"ן דהנבראים (כולל ענין השבחים⁴⁵) מעוררת ההמשכה, הוא לפי שכן עלה ברצונו ית' שהעלאת מ"ן דהנבראים תתפוס מקום אצלו ית'. ולא עוד אלא שע"י העלאת מ"ן דהנבראים יהי' שינוי כביכול בהאור, שיומשך למטה למקום שאין ערוך כלל, אף שמצד עצמו הוא מובדל מזה. ויש לומר הביאור בזה, דמכיון שנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁶, דענין נתאווה הוא למעלה מהטעם כמאמר אדה"ז⁴⁷ אויף אַ תאווה איז קיין קשיא, הנה להיות שהתאווה והתענוג דלמעלה הוא דירה בתחתונים, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו⁴⁸, לכן העלאת מ"ן דהנבראים פועלת בהאור⁴⁹. ולכאורה יש להוסיף, דזהו גם מה שרובם ככולם של השבחים (בסידור שבחו של מקום בפסוקי דזמרה קודם התפלה) הם בענין השפעתו ית' בנבראים, כי [נוסף לזה שהשבח צ"ל מעין השפע שרוצים לעורר, ובכדי לעורר ההשפעה למטה צ"ל השבחים בענין זה, הנה] ע"י שמשבחים לפניו ית' השפעתו לנבראים התחתונים, עי"ז מעוררים ומגלים התענוג בדירה בתחתונים.

ועד"ז הוא גם בענין השבחים דרשב"י, דזה שע"י השבחים עוררו שיומשך השפע שלו (בחינת איתן, יחידה) בלימוד התורה דהתנאים שהלימוד שלהם הי' לברר בירורים, הוא מצד היתרון שבענין הברורים (על ענין הגילויים), דהרצון והתענוג שלמעלה הוא בענין הברורים דוקא. דזהו מ"ש והאיתנים (אותיות תנאים) מוסדי ארץ, ארץ מלשון רצון⁵⁰, ויתירה מזו שארץ שייך גם לתשוקה כמ"ש⁵¹ פקדת הארץ ותשוקקי', דהרצון ותשוקה ותענוג שלמעלה הוא בארץ דוקא, בבירור דברים הגשמיים, ובפרט בבירור הענינים דנזיקין, שנעשה ע"י האיתנים מוסדי ארץ⁵². וע"י המשכת האור דפנימיות התורה שלמעלה מענין הברורים, תורתו של רשב"י, להאיתנים מוסדי ארץ (שעי"ז נמשך להם תוספות גם בענין הברורים), עי"ז נעשה יתרון בהאור⁵³,

(43) דרמ"צ דלעיל הערה 9.

(44) דרמ"צ קנב, א"ב. קנט, ב ואילך. ד"ה אדון עולם תש"ג פ"ו (סה"מ ה'תש"ג ע' 16).

(45) המשך תער"ב ח"ב ע' תתקעא.

(46) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

(47) הובא בהמשך תרס"ו ס"ע ז. וראה גם אוה"ת בלק ע' תתקצז.

(48) תניא שם.

(49) להעיר מהמשך תער"ב שם ש"החקיקה באוא"ס שיהי' תופס מקום ההעלאת מ"ן" היא מצד ענין במי נמלך. שבבחינה זו — הנמלך קודם לההתעוררות.

(50) ב"ר פ"ה, ח ובפ"ה מהר"ו שם.

(51) תהלים סה, י. וראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים שם (ע' רכו).

(52) משא"כ בבירור שבדרך ממילא ע"י עסק התורה הנגלית דהרשב"י "אינו נשלם עדיין אמיתית הכוונה" (המשך תרס"ו ס"ע שמח ואילך).

(53) ראה עד"ז ד"ה וכל בניך תשמ"א (לעיל ח"ב ס"ע פד ואילך) סעיף ט, שע"י ההמשכה דפנימיות התורה לנגלה דתורה, נעשה עילוי בפנימיות התורה.

כי יתרון האור הוא מן (בירור) החושך⁵⁴. ולא עוד אלא שע"י שנמשך להאיתנים מוסדי ארץ (ענין הבירורים) השפע דרשב"י (אור שלמעלה מענין הבירורים), ישנם ב' המעלות, המעלה דאור ישר והמעלה דאור חוזר, וע"ד לאתבא צדיקייא בתיובתא⁵⁵, המעלה דצדיקים והמעלה דבעלי תשובה.

(ה) **ויש** לקשר זה עם מאמר הזהר⁵⁶ זמנא חדא הוה צריך עלמא למיטרא, אתו לקמי' דר"ש ר' ייסא ור' חזקי' ושאר חברייא, וע"י שדרש להם בפסוק⁵⁷ הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גו' ירד מטר, ומבואר בדרושי אדמו"ר הצ"צ⁵⁸ ואדמו"ר מהר"ש⁵⁹, דהגם שרשב"י המשיך ירידת הגשמים ע"י אמירת תורה בדרך מלמעלה למטה, מ"מ הי' צריך לזה גם העלאת מ"ן דהחברייא והשבחים ששיבחו אותו, שע"ז פעלו יתרון ברשב"י ע"ד מתלמידיו⁶⁰ יותר מכולן. ויש לומר, שהשייכות דענין זה לירידת גשמים היא, כי במטר כתיב⁶¹ כי לא המטיר גו' ואדם אין לעבוד את האדמה, דירידת המטר הוא ע"י עבודת האדם, ובפרט ע"י עבודת התשובה כמארז"ל⁶² עה"פ⁶³ יערוף כמטר לקחי גו' שברו הבריות את ערפן מיד מטר יורד, ובירידת המטר ע"י אמירת תורה דרשב"י (מלמעלה למטה) והעלאת מ"ן דתלמידיו (מלמטה למעלה) היו ב' המעלות, המעלה דצדיקים והמעלה דבעלי תשובה.

ולכאורה יש להוסיף, דהמשכת השפע דרשב"י (בחינת איתן, יחידה) להאיתנים מוסדי ארץ בשביל ענין הבירורים, הוא ע"ד המבואר במקום אחר⁶⁴ בענין יחידה שבנפש, דזה שהיחידה מתפשטת בד' אמותיו של אדם⁶⁵, שלכן⁶⁶ ד' אמות של אדם קונות לו בכל מקום⁶⁷ גם שלא מדעתו⁶⁸, הוא דוקא בכדי לקנות חפץ שמונח בהם⁶⁹, הקנאת דבר גשמי (שמחוץ לאדם) לרשותו של האדם, בכדי לבררו ולזכרו

(54) ע"פ לשון הכתוב קהלת ב, יג. וראה ספר הערכים חב"ד ערך אור ביחס לחושך ס"ח. ושו"נ.

(55) הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. ובהנמקן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' א'קט.

וראה זח"ג קנב, ב.

(56) ח"ג נט, ריש ע"ב.

(57) תהלים קלג, א. — השייכות דאמירת תורה על פסוק זה דוקא לירידת גשמים נתבארה באוה"ת וסה"מ תרכ"ז דלהלן. לקו"ת לוי"צ לזהר שם (ע' רצו ואילך).

(58) אוה"ת ויקרא ע' רנו [נדרס גם בביאורי הזהר להצ"צ כרך ב אחרי ע' תתקכד].

(59) סה"מ תרכ"ז ע' עדר.

(60) תענית ז, א.

(61) בראשית ב, ה.

(62) ב"ר פי"ג, יד.

(63) האזינו לב, ב.

(64) קונטרס ענינה של תורת החסידות סעיף כ. עיי"ש.

(65) אמ"ב שער הק"ש פמ"ב-ג (מד, ג ואילך). שער הציצית פכ"א (יג, סע"ב). תו"ח שמות רנה, א [בהוצאה החדשה — בשלח ח"א קעט, ב]. שם, סע"ב ואילך. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תמד. דברים ח"ד ע' א'שעו. ושו"נ.

(66) מאמרי אדהאמ"צ ויקרא שם.

(67) ב"מ יו"ד, א.

(68) ראה רמ"א חו"מ ר"ס רסח: ולא גרע משום דנפל עלי' (אף דגלי דעת' עי"ז שנפל עלי' דלא ניחא לי' לקנות בתורת קנין ד' אמות).

(69) שלכן ס"ל להתוס' (ב"מ שם ד"ה ארבע) והרא"ש (ב"מ שם — סכ"ח) שד' אמות אינן קונות בגניבה

על ידי שישתמש בו לשם שמים, כי הבירור דדברים גשמיים דוקא מגיע בהעצם. ועד"ז הוא גם ביחידה תורה (תורת רשב"י), שהיא מתעוררת ונמשכת בשביל ענין הבירורים.

(ו) **וע"פ** כל הנ"ל יובן גם זה שהשבחים שהיו משבחים את רשב"י (שמביא בהמאמר) בכדי לעורר את ההשפעה הם ר"י קארי ל"י שבת ומאן פני האדון הוי' דא רשב"י, כי בשבחים אלו מרומז המשכת העליון (שמובדל בערך) למטה, ויתירה מזו שההמשכה היא ע"י עבודת התחתון. דהנה⁷⁰ בשבת כתיב⁷¹ כי קודש היא, קודש מלה בגרמי⁷², היינו ששבת הוא מובדל ושלא בערך לששת ימי המעשה, ואעפ"כ נמשך מקדושת השבת בימים שלפניו ושלאחריה, דמיום ד' ואילך הוא קמי שבתא ועד יום ד' הוא בתר שבתא⁷³, נוסף לזה ששבת מיני' מתברכין כולהו יומין⁷⁴. ועד"ז הוא בנוגע להאדם, דעם היות ששבת היא מקדשא וקיימא⁷⁵, דמכיון שקדושת השבת היא קדושה נעלית ביותר, קודש מלה בגרמי' (כנ"ל), אין שייך בה תפיסת ידי אדם, אעפ"כ ניתן כח לישראל להוסיף בקדושת השבת⁷⁶, זכור את יום השבת לקדשו⁷⁷, ועד שישראל מוסיפים גם בהתענוג דשבת, כלשון רז"ל⁷⁸ כל המענג את השבת.

ועד"ז הוא גם בענין מאן פני האדון הוי', דהוי' הוא שם העצם שם המפורש ושם המיוחד⁷⁹, משא"כ זה שהוא ית' נקרא בשם אדון הוא כמרז"ל⁸⁰ לך נאה לקרות אדני' שאתה אדון לכל בריותיך, דנוסף לזה ששם אדני' הוא בספירת המלכות⁸¹, ובמלכות גופא — כמו שיורדת בבריאה⁸², להוות את העולמות ולהיות אדון עליהם, הנה מלשון רז"ל שאתה אדון לכל בריותיך (בריותיך דוקא) משמע שהשם אדני⁸³ הוא על נבראים אלו שהם בריות בעלמא⁸⁴ [ובדוגמת אדון בפשטות, שהתואר אדון הוא

(ובמכירה ומתנה — ראה ש"ך חו"מ סרמ"ג סק"ט) — אף שעשאו חכמים כחצירו — כי לא עשאו כחצירו לכל דבר, כ"א לצורך קנין החפץ באופנים מסויימים (מצאיה וכיו"ב).

(70) כהבא להלן ראה המשך והחרים הנ"ל ע' נב"ג.

(71) תשא לא, יד.

(72) זח"ג צד, ב.

(73) פסחים קו, סע"א. גיטין עז, א. וראה רמב"ם הל' גירושין פ"ט הכ"ג. שו"ע אה"ע סקמ"ג ס"ו. ובשו"ע אדה"ז אור"ח סרצ"ט ס"ח: שג' ימים הראשונים של השבוע נקראים ימים שאחר השבת .. אבל ג' ימים האחרונים נקראים ימים שלפני השבת הכאה.

(74) זח"ב סג, ב. פח, א.

(75) ביצה יז, א.

(76) ראה עד"ז אוה"ת וסה"מ תרכ"ז שבהע' 9-58, דע"י העבודה שבששת ימי המעשה נעשה יתרון אור ביום השבת — ע"ד שעי' העלאת מ"ן דהחבירי נעשה יתרון ברשב"י.

(77) יתרו כ, ח.

(78) שבת קיח, סע"א.

(79) נסמן בלקו"ש חט"ו ע' 234.

(80) ב"ר פי"ז, ד.

(81) שעהיוה"א רפ"ז.

(82) לקו"ת אמור לב, ב, ממק"מ ר"פ בראשית.

(83) שבוה מדובר במדרש שם. ועאכ"כ "האדון" (שבפסוק מאן פני האדון) שאינו מז' שמות הקדושים ורק "כינוי" שמותר למוחקר (ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ה).

(84) ראה תניא פרק לב.

על עבדים דוקא]. וענין פני האדון הוי' הוא ההתאחדות דהוי' (שם העצם) עם בחי' אד' (אדון לכל בריותיך). וזהו גם מה שבמצות ראי' כתיב⁸⁵ יראה כל זכורך את פני האדון הוי'. דהנה ארז"ל⁸⁶ כשם שבא ליראות כך בא לראות, דנוסף לזה שבעת העלי' לרגל היו רואים אלקות במוחש (דראי' הוא למעלה מהשגה) והראי' היתה גם בבחינת הפנימיות דאלקות כמ"ש יראה גו' את פני גו', הנה יתירה מזו, שראיית האדם באלקות (מלמטה למעלה) היתה באותו האופן כמו הראי' דלמעלה, כשם שבא ליראות כך בא לראות, ישר יחזו פנימו⁸⁷, שהראי' שלמטה והראי' שלמעלה הם ישר, בהשוואה⁸⁸. ולכן נאמר בזה יראה גו' את פני האדון הוי', כי בכדי שתהי' ההתאחדות דהראי' שלמטה עם הראי' שלמעלה, הוא ע"י המשכת בחינת האדון הוי', התאחדות דאדון עם הוי'.

ויש להוסיף, דבמצות ראי' נכלל גם הבאת קרבן (עולת ראי') כמ"ש⁸⁹ ולא יראו פני ריקם. שבזה נראה גודל העילוי דעבודת הברורים, שע"י הבאת קרבן גשמי [ועד שלדיעה אחת⁹⁰ צ"ל הקרבן לא מן העוף אלא מן הבהמה⁹¹], עי"ז דוקא יראו פני, גילוי הפנימיות דאלקות ובאופן דראי', ועד לבחינת ישר יחזו פנימו.

ז) וע"פ כל הנ"ל יובן גם הקשר דהסתלקות רשב"י עם ספירת העומר, ועד שיום הסתלקותו נק' (ע"פ מנהג ישראל תורה היא⁹²) בשם ל"ג בעומר⁹³. והענין הוא, דהעבודה דספירת העומר היא בירור המדות דנפש הבהמית⁹⁴, ואעפ"כ (ואדרבא, מצד זה), דוקא במצוה זו אומרים⁹⁵ ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות, כי עבודת הברורים דוקא מגעת למעלה מעלה, וממשכת משם שפע, לא אור שהוא הארה בלבד אלא שפע שהוא מהות הדבר⁹⁶, ויתירה מזו — שפע רב, ולהיותו שפע רב לכך⁹⁷ (מצד הריבוי שבו) הוא נמשך ונשפע בכל העולמות, עד לעולם הזה

(85) תשא לד, כג. וראה משפטים כג, יז.

(86) חגיגה ב, א. וראה תוד"ה יראה שם.

(87) תהלים יא, ז.

(88) לקו"ת ראה כג, ד ואילך. וראה אוה"ת וירא קג, ב ואילך.

(89) משפטים שם, טו. רמב"ם ריש הל' חגיגה.

(90) ראה חגיגה ז, א. אבל ברמב"ם שם פ"א ה"א "בין מן העוף ובין מן הבהמה". וראה כס"מ שם, שלהרמב"ם היתה גירסא אחרת.

(91) ראה לקו"ת בהעלותך (לג, ב) שהעופות "הם למעלה מבחי' בשר בהמה". וראה מאמרי אדה"ז ענינים ע' תי. לקו"ש ח"ד ע' 1295.

(92) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. ושם: מנהג אבותינו תורה היא. ועד"ז במהרי"ל הובא ברמ"א יר"ד טשע"ו ס"ד. ובמנהגים ישנים מדורא ע' 153: והמנהג תורה היא. וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.

(93) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 337.

(94) ראה לקו"ת אמור ד"ה וספרתם וד"ה והניף את העומר (לה, ב ואילך). ד"ה והניף את העומר במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב (ע' תנח ואילך). ד"ה משכני דש"פ במדבר ית"ש"א. ועוד. וראה לקו"ש ח"ב ע' 99 ואילך.

(95) בהתפלה שאומרים אחרי ספה"ע.

(96) ראה אוה"ת ענינים ע' קיד ואילך. המשך תרס"ו ע' קעג ואילך. המשך תער"ב ח"א פנ"ג (ע' צה) ואילך. וראה ספר הערכים חב"ד כרך ב ערך אור ס"ג ואילך (ע' תמא ואילך). וש"נ.

(97) ראה סידור (עם דא"ח) שער הסוכות רמח, א"ב. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ב"ג.

התחתון, ובעוה"ז גופא למקום הכי תחתון שאין תחתון למטה ממנו. וי"ל שזהו הקשר דימי הספירה [ובבהם גופא, דיום הל"ג בעומר, סוף ותשלום העבודה דספה"ע בעיקרי המדות⁹⁸] להסתלקות רשב"י, כי עבודתו של רשב"י היתה לרפא ולבטל את המחיצות שבין כל הענינים, ולהמשיך מלמעלה מעלה עד למטה מטה, מבחינת איתן בבחינת ארץ. וענין זה עומד בגלוי ביום הסתלקותו בל"ג בעומר, כמבואר באגרת הקודש לאדה"ז⁹⁹ שביום ההסתלקות הנה כל עבודת האדם אשר עבד במשך ימי חייו עומדת בגלוי כפי שהיא בשרשה ומקורה, וכמבואר בארוכה בדרושי ל"ג בעומר בסידור לאדמו"ר האמצעי¹⁰⁰.

וענין זה נמשך למטה מטה עד לשמחה כפשוטה¹⁰¹. ועד שמזה נמשכת שמחה גדולה ביותר, עד לשמחה הפורצת גדר¹⁰², שמחת עולם¹⁰³, הפורצת את גדרי הגלות, ומביאה את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דמשיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא⁵⁵. וזה קשור גם עם ענין הפצת המעניות, אימתי אתי מר לכשיפוצו מעינותיך חוצה¹⁰⁴, במהרה בימינו ממש, ובעגלא דידן¹⁰⁵.

(98) סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, א.

(99) סי' ז"ך וביאורו וסי' כח.

(100) שם דש, א ואילך.

(101) ראה פנ"ח שער כב (שער ספה"ע) פ"ז. מ"ח מס' אייר וסיון פ"א מ"ו. ושם מ"ז: שמחה גדולה.

וראה אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ריש ע' קיז.

וראה ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י בסה"מ תקס"ד (ע' קא ואילך, ועם הגהות — באוה"ת ענינים ע' ריח ואילך); מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב (ע' תרסו ואילך); סה"מ תרנ"ד (ע' רסא ואילך), ועוד — בטעם שעושין שמחה ביום ההילולא דרשב"י אף שנקבע תענית על מיתת צדיקים. וראה לקו"ש ח"ז ע' 343 בהערה. ורש"נ.

(102) ראה המשך שמח תשמח תרנ"ז ס"ע 49 (סה"מ תרנ"ז ע' רכד) ואילך. ועוד.

(103) ישע' לה, י. נא, יא.

(104) אגה"ק הידועה דהבעש"ט (נדפסה גם בריש ס' כתר שם טוב הוצאת קה"ת).

(105) ראה לקו"ש ח"ט ע' 23 הערה 61.